

UNIVERSITETI I PRISHTINËS FAKULTETI I EDUKIMIT

Rr. Agim Ramadani, Fakulteti i Edukimit, 10000 Prishtinë, Republika e Kosovës
Tel: +383 38 229 209 * Email: edukimi@uni-pr.edu * edukimi.uni-pr.edu

---

Abstrakt i zgjeruar

Titulli i Punimit:

Konceptualizimi i zhvillimit profesional të mësimeve në Kosovë

Autori:

Afërdita Sermahaj

Mentori:

Prof. Ass. Dr. Fjolla Kaçaniku

Programi:

MËSIMDHËNIA DHE KURRIKULA

Viti akademik:

2026

Hyrja

Zhvillimi profesional i mësimeve (ZHPM) është një element thelbësor për garantimin e cilësisë në arsim, pasi mundëson transformimin e praktikave pedagogjike dhe përmirësimin e rezultateve të nxënësve. Megjithatë, në Kosovë vërehet një shkëputje e dukshme mes ofertave formale për trajnime (shpesh nga lart-poshtë) dhe nevojave reale të mjedisit të klasës.

Problemi kryesor që adreson ky hulumtim është mospërputhja midis qëllimit të trajnimeve profesionale, të cilat shpesh reduktohen në procedura formale për grumbullim kreditesh për licencim dhe mënyrës se si ato kuptohen e përjetohen nga mësimeve në praktikën e përditshme. Qëllimi i këtij studimi është të eksplorojë dhe konceptualizojë këtë proces, i udhëhequr nga pyetja kërkimore: "Si kuptohet dhe konceptualizohet zhvillimi profesional i mësimeve nga mësimeve dhe drejtuesit e shkollave në sistemin arsimor të Kosovës?"

Metodologjia

Studimi udhëhiqet nga një qasje metodologjike kualitative me dizajn përshkrues, i cili ofron thellësinë e nevojshme për të kuptuar perceptimet e pjesëmarrësve në mjedisin e tyre natyror pa i kufizuar ata në korniza strikte teorike. Popullata e synuar përfshin profesionistë në nivelin e arsimit fillor, ku u përzgjedhën 9 pjesëmarrës: 7 mësimeve dhe 2 drejtore shkollash.

Mbledhja e të dhënave u realizua përmes intervistave gjysmë të strukturuar të cilat u incizuan dhe transkriptuan, ndërsa të dhënat u përpunuan sipas procedurës së analizës tematike në gjashtë faza.

Rezultatet kryesore

- **Konceptualizimi i dyzuar:** Mësimdhënësit e shohin ZHPM-në si një proces thelbësor dhe i të nxënit gjatë gjithë jetës për rritjen e kompetencave pedagogjike, por shpesh edhe si një kërkesë të ngarkuar administrative e lidhur ngushtë me procesin e licencimit.
- **Nevojat aktuale:** Pjesëmarrësit shprehin nevojë emergjente për aftësi praktike, specifikisht rreth metodologjive bashkëkohore, digjitalizimit dhe gjithëpërfshirjes (punës me nxënës me nevoja të veçanta).
- **Sfidat kryesore:** Mungesa e kohës, mbingarkesa e përditshme, oraret e papërshtatshme të trajnimeve dhe cilësia e ofruesve u identifikuan si barrierë serioze.
- **Diskrepanca në mbështetje:** Përkrahja institucionale perceptohet si e kufizuar dhe vetëm "formale" nga mësimdhënësit, ndërkohë që drejtorët konsiderojnë se ofrojnë mbështetje maksimale.
- **Formatet efektive:** Të anketuarit vlerësojnë thellësisht modelet me bazë në shkollë si: bashkëpunimi kolegjial, mentorimi dhe punëtoritë praktike, duke i preferuar ato në vend të trajnimeve tradicionale teorike.

Diskutimi

Në kontrast me literaturën ndërkombëtare e cila promovon Komunitetet Profesionale të të Nxënës (PLC) dhe autonominë e mësimdhënësit, sistemi arsimor në Kosovë vazhdon të operojë me një qasje të centralizuar dhe formale. Gjetjet tregojnë se mësimdhënësit në Kosovë kërkojnë trajnime që përkthehen në zgjidhje të menjëhershme për sfidat në klasë, një kërkesë që përputhet me standardet aktuale globale të cilat theksojnë mësimin e lidhur me kontekstin. Gjithashtu, theksimi i mbingarkesës administrative tregon që kërkesa për inovacione dhe digjitalizim nuk është shoqëruar me lehtësime kohore nga ana e shtetit, duke penguar reflektimin e mësuesve dhe zbatimin e njohurive të reja.

Përfundimet dhe rekomandimet

Hulumtimi konkludon se ekziston një tension domethënës midis aspiratave për zhvillim të mirëfilltë profesional nga mësimdhënësit dhe natyrës shpesh formale apo burokratike të trajnimeve aktuale shtetërore. Modelet me bazë teorike dhe nga jashtë po rezultojnë të pamjaftueshme për të garantuar ndryshim të qëndrueshëm.

Si rrjedhojë, rekomandohet që:

- Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit (MASHTI) dhe Drejtoritë Komunale të Arsimit (DKA-të) të rishikojnë procedurat e akreditimit, duke u fokusuar tek mentorimi në shkollë dhe formatet praktike.
- Institucionet të rishikojnë oraret në mënyrë që trajnimet të integrohen brenda orarit të paguar, duke ulur mbingarkesën e punës.
- Udhëheqësit e shkollave të kalojnë nga një menaxhim thjesht administrativ drejt lidershit të shpërndarë, duke fuqizuar komunitetet reflektuese mes kolegëve brenda institucionit.

Fjalë kyçe: zhvillim profesional, mësimdhënës, ndryshim, praktika mësimore, bashkëpunim kolegjial.

Extended Abstract

Thesis Title:

Conceptualization of teacher professional development in Kosovo

Author:

Afërdita Sermaxhaj

Mentor:

Prof. Ass. Dr. Fjolla Kaçaniku

Program:

TEACHING AND CURRICULUM

Academic Year:

2026

Introduction

Teacher Professional Development (TPD) is an essential element for ensuring quality in education, as it enables the transformation of pedagogical practices and directly improves student outcomes. However, in Kosovo, there is a visible disconnect between formal training provisions (often top-down) and the actual needs of the classroom environment. The main problem addressed by this study is the mismatch between the intent of professional training, which is often reduced to formal credit accumulation procedures for licensing and how it is truly understood and experienced by teachers in practice. The purpose of this study is to explore and conceptualize this process, guided by the main research question: "How is teachers' professional development understood and conceptualized by teachers and school leaders in Kosovo's education system?".

Methodology

The study is guided by a qualitative methodological approach with a descriptive design, which provides the necessary depth to understand participants' perceptions in their natural environment without confining them to strict pre-determined theoretical frameworks. The target population involves professionals in primary education, where 9 participants were selected: 7 teachers and 2 school principals. Data collection was conducted through semi-structured interviews which were recorded and transcribed, while the data was processed with a six-phase thematic analysis procedure.

Main Results

- **Dual Conceptualization:** Teachers view TPD as a continuous, vital process for increasing pedagogical competencies, but often simultaneously as a heavy administrative burden tied to the licensing process.
- **Current Needs:** Participants express an urgent need for practical skills, specifically concerning contemporary methodologies, digitalization, and inclusive education (working with special needs students).
- **Major Challenges:** Lack of time, daily workload, inappropriate training schedules, and inconsistent trainer quality were identified as serious barriers.
- **Discrepancy in Support:** Institutional support is perceived as limited and "formal" by teachers, whereas principals consider themselves to be providing maximum support.
- **Effective Formats:** Respondents highly value school-based models such as peer collaboration, mentoring, and practical workshops, preferring them over traditional, theoretical lectures.

Discussion

In contrast to international literature that heavily promotes Professional Learning Communities (PLCs) and teacher autonomy, Kosovo's educational system continues to operate on a centralized, formal approach. Findings indicate that teachers in Kosovo demand training that translates into immediate solutions for classroom challenges, matching current global standards that emphasize context-embedded learning. Additionally, the reported administrative burden highlights that state-driven demands for innovation and digitalization have not been matched with time allowances, thus hindering teachers' reflection and practical application of new knowledge.

Conclusions and Recommendations

The research concludes that there is significant tension between teachers' aspirations for genuine professional growth and the predominantly formal or bureaucratic nature of current state-mandated training. Theoretical and external training models are proving insufficient to ensure sustainable change. Consequently, it is recommended that::

- Ministry of Education, Science, Technology and Innovation (MASHTI) and Municipal Education Directorates (DKA) revise accreditation procedures to prioritize in-school mentoring and practical formats..
- Institutions restructure schedules so that TPD is integrated into paid working hours, alleviating overall workloads.
- School leaders shift from purely administrative management to distributed leadership, empowering reflective peer communities within the institution.

Keywords: professional development, teachers, change, teaching practices, peer collaboration.